

Vergaderjaar 2017–2018

34 827

Samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 9 februari 2018

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt Verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies	2
3.	Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling	3
4.	Financiële aspecten	4

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Graag stellen deze leden de regering hier een vraag over.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Deze leden constateren dat de regering het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie niet als bijlagen bij de memorie van toelichting heeft gevoegd. Zij zijn van mening dat publicatie op een website niet gelijkgesteld kan worden met indiening bij de Tweede Kamer. De leden van de CDA-fractie vragen de regering dan ook het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie alsnog aan de Kamer toe te zenden.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel dat dient tot samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Deze leden lezen dat de herindeling van onderop heeft plaatsgevonden en het herindelingsadvies in alle gemeenten met een meerderheid van stemmen is vastgesteld. Ook merken zij op dat door voorgestelde herindeling een bestuurskrachtige gemeente zal ontstaan. De leden van de D66-fractie hebben op dit moment slechts enkele vragen over de positie van Spaarndam-Oost.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Deze leden hebben nog enkele vragen aan de regering over dit wetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel voor gemeentelijke herindeling. Een belangrijk criterium ter beoordeling van de noodzaak van herindeling is voor deze leden in de eerste plaats het draagvlak onder de bevolking, maar ook de bestuurskracht van gemeenten en de urgentie van een herindeling zijn van belang. Herindelingen zouden volgens de leden van de SP-fractie alleen plaats moeten vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking. Deze leden hebben enkele vragen over het draagvlak en de urgentie. Zij gaan hier graag nader op in.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggend wetsvoorstel. Zij hebben enkele vragen ten aanzien van de positie van Spaarndam.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat strekt tot samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Deze leden hebben in deze fase op een enkel punt behoefte aan een nadere toelichting.

2. Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies

De leden van de VVD-fractie merken op dat beide gemeenten unaniem hebben ingestemd met deze herindeling, maar dat er desalniettemin enige beroering is aangaande een onderdeel van dit wetsvoorstel. Kan de regering uiteenzetten waarom er bij deze herindeling niet is gekozen voor een grenswijziging met Haarlem ten aanzien van Spaarndam-Oost?

De leden van de CDA-fractie constateren dat het college van Haarlem in zijn zienswijze ingaat op de positie van Spaarndam, een dubbeldorp dat sinds 1927 deels in Haarlem ligt (Spaarndam-West, 590 inwoners) en deels in Haarlemmerliede en Spaarnwoude (Spaarndam-Oost, 2.550 inwoners). Haarlem pleit daarom voor een grenscorrectie, waarbij Spaarndam-Oost aan de gemeente Haarlem wordt toegevoegd. Deze leden vragen de regering op welke wijze de dorpsgemeenschap van Spaarndam betrokken is geweest bij het besluit van de gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude op 16 juni 2015 tot ongedeeld fuseren met een andere gemeente. Deelt de regering de opvatting dat met het bedoelde raadsbesluit een grenscorrectie ten gunste van een ongedeeld Spaarndam reeds zou zijn afgewezen? De herindelingsgemeenten hebben aangegeven niet te zullen meewerken aan een grenscorrectie. De leden van de CDA-fractie vragen de regering nader toe te lichten waarom een grenscorrectie ten gunste van een ongedeeld Spaarndam afbreuk zou doen aan het Waardeprofiel van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Ook vragen deze leden de regering nader uiteen te zetten wat de ervaring van Haarlemmermeer is met de dubbeldorpen langs de ringvaart. In het

bijzonder vragen zij naar de ervaringen van de inwoners van de dubbel-dorpen langs de ringvaart met de situatie dat zij onder twee gemeenten ressorteren.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat de kern Spaarndam in twee verschillende gemeenten, te weten Haarlem en Haarlemmerliede en Spaarnwoude ligt. Met deze voorgestelde herindeling komt er geen verandering in het feit dat de gemeentegrens dwars door de kern Spaarndam loopt. Een deel van de inwoners van Spaarndam wil graag dat de gehele kern bij één gemeente gaat horen. Deze leden vragen hoe de regering tegen deze wens aankijkt en ontvangen graag een nadere beschouwing van de regering op deze situatie. Specifiek zijn zij benieuwd naar het antwoord op de vraag welke concrete problemen er zouden worden opgelost als de kern Spaarndam in één gemeente zou komen te liggen. Ook zijn de leden van de GroenLinks-fractie benieuwd naar de gevolgen van het eventueel geheel voegen van de kern Spaarndam bij de gemeente Haarlem. Tot slot horen deze leden graag hoe de betrokken gemeenten (Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Haarlem) en de provincie Noord-Holland aankijken tegen eventuele voorstellen om de kern Spaarndam bij een gemeente te voegen.

De leden van de PvdA-fractie vragen of het de regering bekend is dat de inwoners van Spaarndam hebben aangegeven in ruime meerderheid een dorp wensen te worden onder het bestuur van Haarlem. In hoeverre is Spaarndam wat betreft haar voorzieningen, verzorging, onderwijs en cultuur op Haarlem georiënteerd? Wat is wat dat betreft de band met Haarlemmermeer? Waarom voorziet het wetsvoorstel niet in de door de gekozen dorpsraad van Spaarndam tijdens de hoorzitting in de Tweede Kamer bepleite grenscorrectie?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de onderhavige samenvoeging door de gemeenteraden van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer is geïnitieerd. De betrokken gemeenteraden hebben het herindelingsadvies unaniem vastgesteld. De beoogde samenvoeging kan derhalve rekenen op breed lokaal bestuurlijk draagvlak. Wel hebben deze leden behoefte aan een nadere toelichting op de positie van Spaarndam-Oost in deze herindeling. Op welke wijze zijn de bewoners van Spaarndam-Oost betrokken bij de besluitvorming? Kan de regering een taxatie geven van het draagvlak voor deze herindeling in Spaarndam-Oost, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie. Wat zouden de gevolgen zijn van een eventuele grenscorrectie, waarbij Spaarndam-Oost aan de gemeente Haarlem wordt toegevoegd, voor het bestuurlijk draagvlak in de betrokken gemeenten en de voortgang van de herindeling, zo vragen deze leden.

3. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

De leden van de GroenLinks-fractie hechten veel waarde aan het goed betrekken van de burgers en organisaties in de betrokken gemeenten. Deze leden vragen de regering om nog eens nader uiteen te zetten hoe de inwoners, maatschappelijke organisaties en de lokale politiek van de betreffende gemeenten betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het voorstel tot gemeentelijke herindeling.

3.1 Draagvlak

De leden van de SP-fractie vragen of er een meerderheid van de bewoners voor de herindeling is en als er geen burgerraadpleging heeft plaatsgevonden, waarom daarvoor niet is gekozen. Wanneer er geen meerderheid voor een herindeling is vragen deze leden waarom er toch voor herin-

deling is gekozen. De uitdagingen waar de kleinere gemeenten voor staan (na onder andere decentralisaties) leiden zo immers toch tot gedwongen herindelingen, lijkt het.

3.2 Interne samenhang

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het van groot belang dat wanneer deze fusie doorgang zal vinden en de nieuwe gemeente een groter oppervlakte zal beslaan alle burgers op een toegankelijke manier naar voorzieningen moeten kunnen reizen. Deze leden vragen de regering daarom specifiek in te gaan op de vraag hoe de toegankelijkheid en bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen gewaarborgd blijft.

4. Financiële aspecten

De regering geeft aan dat de nieuwe gemeente minder gaat ontvangen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen, zo lezen de leden van de SP-fractie. De regering verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Waarop is deze verwachting gebaseerd? Wat als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling?

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

Adjunct-griffier van de commissie,
De Vos